

Handläggare
Ragna Forslund
08-686 1959

Gemensamt tidtabellsskifte i december

Sammanfattning

Frågan har tidigare lyfts vad gäller bättre samordning av tidtabeller mellan SL:s olika trafikslag samt även med sjötrafiken (Waxholmsbolaget). Att införa ett gemensamt tidtabellsskifte i december skulle skapa bättre förutsättningar för denna samordning. Detta skulle i praktiken innebära en anpassning till den gällande europeiska standarden att skifta tidtabell andra söndagen i december som gäller för trafik på det nationella nätet och därmed även SL:s pendeltåg.

Övrig SL trafik i Stockholms län har idag sommar- och normaltidsplan vilket komplicerar arbetet med samordning mellan de olika trafikslagen. Ett gemensamt tidtabellsskifte innebär fortfarande att trafiken anpassas efter minskat behov på sommaren.

Även samordning nationellt underlättas eftersom den absoluta majoriteten av trafikutövare har gemensamt tidtabellsskifte i december.

Bakgrund

SL arbetar kontinuerligt för att förbättra synkronisering och samordning i trafiken mellan sina olika trafikslag och trafikentreprenörer. Synkronisering, samordning och byten mellan pendeltåg, tunnelbana, spårvagn, lokalbanor och buss samt sjötrafiken är en förutsättning för att länets resenärer skall uppleva "hela resan" som så effektiv som möjligt.

I och med de relativt stora förändringarna som sker i pendeltågstrafiken inför tidtabellsskiftet i december 2012 har frågan om ett gemensamt tidtabellsskifte blivit extra aktuell. Då pendeltågen börjar trafikera sträckan Uppsala C – Arlanda C – Stockholm C – Älvsjö i december 2012 så innebär det stora förändringar i pendeltågens tidtabell. Pendeltågen, som är en del av SL:s stomtrafik, inverkar på en stor del av busstrafiken vilken har passning till och från denna stomtrafik. Dagens upplägg med olika tidpunkter för tidtabellsskifte innebär svårigheter med att samordna tidtabellerna mellan olika trafikslag. Ett gemensamt tidtabellsskifte skulle skapa bättre förutsättningar för samordning vilket i sin tur innebär bättre förutsättningar för resenärerna att göra hela resan.

Under utredningens gång har det visat sig att det råder en samsyn bland SL:s entreprenörer att ett gemensamt tidtabellsskifte i december skulle vara positivt. Entreprenörerna har i flera fall vana av att arbeta på detta sätt och med goda erfarenheter från andra delar av landet de trafikerar.

Hur ser processen ut idag?

För att få trafikera Trafikverkets nationella spår lämnar SL in en skriftlig ansökan om tider för trafik. Ansökan lämnas in i april och den nya tidtabellen börjar gälla i december. Formerna för hur Trafikverket tilldelar plats på spåret regleras dels i järnvägslagen, dels i järnvägsförordningen. I Trafikverkets årliga järnvägsnätsbeskrivning fastställs spelreglerna för den kommande tågplanen. Den tilldelade kapaciteten presenteras under juli månad i förslaget till tågplan. I september presenterar Trafikverket den fastställda tågplanen som gäller från och med andra söndagen i december.

Arbetet med trafikplaneringen av SL:s busstrafik fortgår hela året men styrs av avtalens bestämmelser kring ledtiderna vid beställning av trafik. Viktiga tidpunkter är fem, fyra och tre månader före trafikstart. Fem månader före trafikstart sker en offertförfrågan som innehåller de förslag till trafikförändringar som SL har arbetat med under året. Fyra månader före trafikstart får SL tillbaka en offert från entreprenörerna. Tre månader före trafikstart gör SL en beställning av trafik. Trafikstart av sommartidtabellen sker i slutet av juni och trafikstart av normaltidtabellen sker i slutet av augusti.

Waxholmsbolaget, som har trafik som ansluter till SL:s trafik, arbetar idag utifrån fyra eller egentligen sex olika tidtabellsperioder. Båttrafiken är beroende av årstiderna på ett annat sätt än trafiken till lands, men en bättre samordning av tidtabellskiften underlättar samordningen även här.

Processen vid ett gemensamt tidtabellskifte i december

Vid ett gemensamt tidtabellskifte i december startar processen med SL:s ansökan om tider för trafik på Trafikverkets spår i april. Då den tilldelade kapaciteten presenteras i juli kan SL:s övriga trafik starta sin planering. Samordning skulle underlättas då samtliga trafikslag arbetar mot samma datum, andra söndagen i december, för trafikstart. Samordning mellan de olika trafikslagen skulle kunna ske kontinuerligt fram till trafikstarten den andra söndagen i december.

Vid ett gemensamt tidtabellskifte kommer normaltidtabellen gälla fram till runt midsommar då ett skifte till sommartidtabell sker. I slutet av augusti återkommer normaltidtabellen och gäller sedan fram till skiftet i december.

Hela resan

Samtrafiken spelar idag en central roll för att underlätta resandet för den enskilde resenären. Detta samarbete mellan trafikföretagen skapar bra förutsättningar för samordning av trafiken och här skulle ett gemensamt tidtabellsbyte i december skapa ytterligare möjligheter för samarbete. Värt att notera är att merparten av de samverkande trafikföretagen i Samtrafiken redan idag har tidtabellskifte i december. Då Samtrafikens inflytande blir större kan kraven på SL vad gäller standardisering och anpassning till övriga aktörer på marknaden öka.

Västtrafik, Upplands lokaltrafik, Skånetrafiken, Östgötatrafiken, Dalatrafik, Hallandstrafiken, Värmlandstrafik, Västmanlands lokaltrafik och X-trafik är några av de aktörer som idag använder sig av ett gemensamt tidtabellskifte i december.

Tidplan

För att SL ska kunna genomföra förslaget att införa ett gemensamt tidtabellskifte för samtliga trafikslag behövs ett beslut i frågan i mars månad 2012. Detta behövs då det vid ett eventuellt beslut att inte genomföra förslaget måste ske en beställning av trafik som ska starta i augusti.

Vid ett eventuellt beslut att inte genomföra förslaget skapas också ett stort tryck på vissa trafikentreprenörer som måste planera för både ett tidtabellskifte i augusti och ytterligare ett i december då stora förändringar sker i pendeltågstrafiken.

Konsekvenser för miljön

En bättre samordning av tidtabeller mellan de olika trafikslagen i SL:s regi leder till miljömässiga vinster. En ökad samordning och förståelse mellan de olika trafikslagen uppnås enklare vid ett gemensamt tidtabellskifte. Detta i sin tur kan leda till en högre effektivitet och ett bättre resursutnyttjande i SL-trafiken.

Om SL dessutom kan planera för att i framtiden avskaffa tryckta tidtabellshäften så får vi ännu större positiva miljöeffekter. Detta kommer dock att utredas vidare för att säkerställa det behov av tryckt information som ändå finns. Bland annat Skånetrafiken och Dalatrafiken har redan tagit detta steg med positiva erfarenheter.

Förslag till beslut

Trafiknämnden föreslås besluta att uppdra åt SL

att för SL-trafiken införa ett gemensamt tidtabellsskifte i december månad från och med december 2012 enligt ovan beskrivna utredning.

Anders Lindström
Förvaltningschef

Ragna Forslund
Trafikdirektör